

„ET IN ARCADIA EGO...”

Manifestare culturală de amploare și excepție, „Deniile eminesciene” (1995-2014) au fost zile faste ce vor rămîne ca o revărsare de frumusețe înveșmîntată în raze de lumină ce-au izvorît din dulce tîrgul Iașilor și au pornit spre cele patru zări în cinstea limbii române, avere ctitorită și apărată prin Domnul nostru cel Mare, MIHAIL EMINESCU (1850-1889). Poetul Național al românilor de pretutindeni e valoare, autoritate artistică și morală de necontestat. Prin el ne legitimăm cu întreaga civilizație autohtonă. Evenimentul s-a născut din inițiativa demnă de laudă a distinsei doamne Areta Moșu, președintele despărțămîntului ASTRA „Mihail Kogălniceanu” de la Iași, cetate culturală și academică recunoscută în toate timpurile. Profesoara Areta Moșu e omul „fără de odihnă” și „ministrul de externe” al Asociațiunii ASTRA, cum i se mai spune. Cele douăzeci de ediții ale „Deniilor eminesciene”, una mai mișcătoare și mai interesantă decît cealaltă, au avut darul să trezească conștiințele la realitate, acordînd o înaltă cinstire versului românesc, acompaniat de cîntecul fluierului murmurat „sara” la stîna sau pe la cumetriile de obște. Stîlp al reazimului de identitate, Eminescu coboară din darurile Divinității spre a ne proteja nouă „sărăcia și nevoile și neamul” în eterna prietenie cu „rîul și ramul” care ne asigură decența verticalității noastre. Ce-am fi noi, românii, fără EL? Fără acea forță tutelară care ne garantează specificul și valoarea culturii naționale? Dar englezii fără Shakespeare, rușii fără Tolstoi, germanii fără Goethe, francezii fără Victor Hugo, italienii fără Dante sau spaniolii fără Cervantes? Făpturi ceva mai nevoiașe, culturi mai șubrede, oameni văduviți de fiorul dimineților însorite sau al nopților lipsite de vraja lumii, cu izvoarele nezdrumicate și încremenite, codrii jefuiți de arama protectoare și lipsiți de acel farmec al glăsurii pădurii de argint. Noi trăim perpetuu imensa bucurie de a-l avea pe Eminescu, geniu și reper de spiritualitate. Duhul său ne-a fixat dimensiunea identității românești plămădită din doruri, lacrimi și rugăciuni fierbinți,

din jertfe pentru frumos, adevăr și dreptate. Iubire și dăruire, eternitate, vis și realitate, plimbare de-o clipă prin lumea asemănătoare nouă.

Am avut fericita ocazie de a lua parte la cîteva ediții ale „Deniilor eminesciene”. De fiecare dată sufletul mi s-a îmbogățit cu nestemate clipe pe care le rememorez acum cu încîntarea aceluia care a avut posibilitatea (privilegiul) de a se afla alături de frații săi „întru românitare” sub protecția părintelui ocrotitor, fie că am ajuns la românii din Blaj, Mica Romă a Școlii Ardelene, fie la cei din Basarabia sau din Serbia, la cei risipiți în întinsa Ucraină sau la cei cîți se mai află ei prin Ungaria sau Bulgaria. Peste tot razele Iașului cultural au pătruns aureolînd limba română rămasă în aceste spații sub sceptrul și cu binecuvîntarea versului eminescian.

„Et in Arcadia ego...”. Da. Și eu m-am aflat printre oamenii luminați de vraja marelui și neîntrecutului artist al cuvîntului, prin acele locuri unde românii încă îl mai simt alături de crezul lor. Și eu călcat-am cu venerație și respect pe bătrînele alei ale Copoului, închinîndu-mă la bustul străjuit de teiul secular al îndrăgostiților. Onorat am fost apoi să mă aflu în preajma marilor cărturari ai Iașului, reprezentanți ai forului academic, în număr mereu sporit, cu laudabilă pricepere într-ale rostirii cuvintelor cu adînci temeuri lăsînd în suflete adînci reverberații. Am avut-o adeseori alături pe doamna Maricica Mihoianu-Bălău, rapsod neîntrecut al plaiurilor moldave, și pe doamna Magdalena Mănuță, pedagogul „de zile mari”. De la Iași a pornit șuvoiul Deniilor (zilelor) anuale închinat aceluia care încă mai apără „limba vechilor cazanii”. Cîntec, poezie, joc, expoziții, vizite, într-un cuvînt „participare”.

Itinerarul Iași – Mircești – Botoșani – Dorohoi – Cernăuți – Herța – Hotin a demonstrat toate cele de mai sus arătate. Ce încîntare să zăbovești în „imperiu” atît de familiar și de bun gust al cona/cului de la Mircești! La Botoșani am trăit fiorul aceluia botez oficiat în biserica „Uspenia”, eveniment consemnat în acea mitrică de la 15 ia/nuarie 1850. Cu noi s-a aflat un amfitrion avizat

în persoana jurnalistului „fără astîmpăr” într-ale documentării, domnul Corneliu Filip.

„Lacul codrilor albastru” ne-a primit la Ipotești, unde asistența s-a recules în fața sacrelor vestigii pe care unii, din păcate, le cunosc numai de prin albume, filme documentare sau nici măcar afiș. I-am surprins atunci pe soții Ana și Alexandru Mihailevski, plăcuții noștri prieteni basarabeni de la Ștefan Vodă, cîț de pătruși erau, Doamne, la mormîntul părinților Poetului Național! Mi-am amintit că, în urmă doar cu cîțiva ani, în compania unei clase de liceeni de la Săcele, am depus aici o mică urnă cu tricolor care adăpostea pămînt din cele șapte sate ale Săcelelor Brașovului.

Ajunși la Cernăuți, ne-am bucurat să știm că bustul lui Eminescu încă mai străjuiește fosta locuință a lui Aron Pumnul, dascălul ardelean care l-a adăpostit o vreme în gazdă pe tînărul Eminovici, încălzind inimile învățăceilor gimnaziști cu *Lepturariul* său. Nu pot uita nici fotografia de grup pe care am făcut-o, în compania artiștilor populari (dansatori și interpreți) de la Palatul Copiilor Dorohoi, director Marcel Dupu, la impunătoarea statuie a lui Taras Șevcenko, într-o mare piață (plosciad) unde copiii de-o șchioapă alergau după porumbei.

Ajunși la Herța, am participat vreme de vreo 4-5 ceasuri la un electrizant concert susținut de artiști din România, cîț și de forțe locale. Publicul era cu sufletul la gură. Am dăruit liceului „Gheorghe Asachi” din Herța un „chendeu” (ștergar de pus la icoană) oferit de locuitorii satului Cuciulata, de lîngă Rupea, locul unde Aron Pumnul a văzut lumina zilei pe la 1818, ca apoi să ducă făclia limbii românești întru slava și fericirea copiilor români din Bucovina. Și tot aici, la Herța, printre români, ucraineni, ruși și alte neamuri, am cunoscut pe cîțiva cărturari adevărați, veritabili eroi ai frontului mereu întinerit al limbii române. Ei sunt Elena Apetri, Irina Achiri, Vasile Băcu și alții.

Și la Cernăuți am citit abnegație, dăruire și simțire românească pe chipurile neobosite ale fruntașilor graiului străbun: Vasile Tărățeanu, Iurie Levcic sau Vitalie Zăgrea. Aici, la Cernăuți, cuvîntul EMINESCU e rostit parcă mai altfel, copiii frumoși îl cîntă și-l descîntă cu o duioșie aparte, dată, poate, și de splendoarea costumelor populare păstrate în noblețea și curățenia lor, cum rar mi-a fost să descopăr lucrul acesta minunat. Cutremu-

rător de impresionant a recitat asistenței decanul artiștilor sibieni, domnul prof. univ. dr. Victor V. Grecu.

„Et in Arcadia ego ...”. Și eu am fost în această adevărată grădină a raiului, în care Eminescu s-a aflat în mijlocul nostru la Denii, la mijloc de codru des și de lună a lui cireșar, în parfumul florilor de tei, cînd „ambasadorii” românimii întîlnitu-s-au la slujba de pomenire a numelui și renumelui ce le-au dat tăria să biruiască opreliștile viclene din partea oricui ar veni ele. Un admirabil dialog am legat cu ziaristul patriot Octavian Zelinski, om cultivat și astrist împătimit de la Anenii Noi ai Basarabiei. Nu v-am uitat nici pe voi, locuitori din regiunea Odesei și din ținutul istoric al Bugeacului. Vă apreciem și vă încurajăm strădaniile voastre de-a dreptul eroice. Numele lui Eminescu se alătură mereu și vouă, ce ne-ați onorat cu prezența voastră la Denii: Nicolae Moșu, măicuța Olena Grosu, Vadim Bacinschi sau primarul de la Borisovska, Ștefan Rotaru. Lupta îndîrjită pentru amplasarea bustului lui Eminescu la Odesa nu poate fi trecută cu vederea și nici dată uitării.

În iunie 2003 și Săcelele noastre „au sorbit” din potirul „Deniilor eminesciene”. Am sfințit atunci, pe o teribilă caniculă, bustul lui Eminescu operă a sculptorului Dumitru Passima de la București. Acolo suntem prezenți (cu mult tineret) la fiecare 15 ale lui ianuarie și iunie. Aceste date cu cifre identice sunt alfa și omega spiritualității noastre, evenimentul evenimentelor culturale. Și tot atunci, de sărbătoarea Rusaliilor, ne-am aflat în mijlocul românilor din Serbia, la Coștei, în Voievodina. În impunătoarea biserică, corul bărbaților celebra în cîntec de laudă pe Domnul, apărînd în același timp și virtuțile limbii române rostită atît de expresiv în graiul românilor din Banatul sîrbesc. Am aflat cuvinte pline de recunoștință la adresa domnului Lucian Marina de la Novi Sad, care multe lucruri de temei a făcut spre binele și dănuirea românismului acolo. Ne-au încîntat artiștii de la Petrovasâla (Vladimirovaț) care pur și simplu ne-au uimit cu vigoarea aripilor Festivalului folcloric plin de dinamism și culoare.

„Et in Arcadia ego ...”. Și eu am asistat în vara lui 2005 la „Deniile eminesciene” ce-au pornit de la Iași spre Chișinău-Strășeni-mănăstirea Căpriană. Amintiri, amintiri. La Strășeni, bunăoară, președintele raionului, Nicolae Robu, și doamna profesoară

Claudia Nestor, șefa Astrei din localitate, ne-au făcut o primire frumoasă și cucernică. Ne-a întâmpinat într-o superbă zi de iunie, sub un cer curat și albastru, la monumentul lui Eminescu cioplit cu dibăcie în piatră. Pădurea de la marginea Strășenilor a fost în acea zi a lui Eminescu și numai a lui Eminescu, verigă dintr-un lanț al edițiilor „Festivalului Eminescu”, care aici se ține cu regularitate de mulți ani și fără întrerupere. Lume multă. Expoziții interesante. Ansambluri folclorice. Corul și orchestra veteranilor de la Hâncești (Ah! Nu pot uita interpretarea melodiei „Pe lângă plopii fără soț”!). Apoi, cuvântul documentat și înțelept rostit de domnul academician Mihai Cimpoi, recunoscut eminescolog. De la domnia sa am aflat că Eminescu este considerat unul dintre primii „arhitecți” ai alcătuirii europene, așa cum o plănuia el pe la 1875-76. Vizită (pelerinaj) la mănăstirea Căpřiana. Impunătoare paradă a costumelor populare, ștergarelor și colacilor cât roata carului... Totul pregătit cu migală. M-a bucurat, ca de fiecare dată, întâlnirea cu familia Lidia și Nicolae Frumosu de la Criuleni pe Nistru. Ce oameni minunați! Seara, târziu pornim spre Brașov. Un tânăr preot (din păcate îmi scapă acum numele) ne roagă să-l luăm și pe Sfinția Sa pînă la Călărași. Cu mare plăcere, părinte! Aproape de miezul nopții, preotul ne invită la un scurt popas la casa parohială. Ne rezervă și o mică... surpriză. Încep să bată clopotele bisericii. Ce-i, ce-i, părinte?! Foc, apă, năvălirea altor neamuri...? Nu, nu... oameni buni, ne-au venit în ospete românii!! Moldovenii se liniștesc.

„Et in Arcadia ego ...”. Și eu am trecut cu „Deniile eminesciene” pe la noi, prin Ardeal, și apoi am ajuns și la Gyula, în Ungaria, unde mai sunt ceva români, ce-i drept puțini la număr. Cuvinte de prețuire pentru doamna profesoară Silvia Pop de la Blaj („Printesa” luptătoare a ASTREI) și pentru nășăudeanul Ioan Seni, „neast-împăratul” pentru idealurile astriste. Aceleași mulțumiri suntem obligați să le aducem unor personalități de excepție ca domniile Ioan Dumitrel și Ioan Străjan din cetatea Albei Iulia, loiali și statornici binefăcători ai acțiunilor ASTREI și memoriei lui Eminescu, cel mai cinstit reprezentant al românilor în lumea modernă. Ajunși la Gyula, de ziua pomenirii Luceafărului, am asistat la slujba ținută de tânărul episcop ortodox Siluan, în Sfânta

Catedrală Sîn Nicoară, pe unde se vor fi abătut poate, pe la 1869, pașii lui Eminescu în drum spre Viena. Corala „Seniorii Cetății” de la Rupea a dat glas unor tulburătoare priceasne intonînd (solemn și superb) melodia „Sara pe deal”, sub tricolorul românesc purtat cu mîndrie și demnitate de echipa călușarilor de la Purcăreni (Săcele) care, imediat după încheierea serviciului religios, în fața sfîntului lăcaș episcopal, au încins jocul alături de consătenii lor maghiari, care au jucat și ei „Borița”, un dans tematic deosebit de antrenant. Anul acesta s-a tras cortina „Deniilor eminesciene” printr-o frățească întâlnire desfășurată la Orhei, în legendarul ținut al *Neamului Șoimăreștilor* lui Sadoveanu.

La Denii, în cele două decenii ce repede s-au scurs, brațele atotcuprinzătoare ale Poetului Național i-au strîns în juru-i pe mulți români la ceas de pomenire și sărbătoare.

„De la Nistru pîn'la Tisa ...”, „Din Sătmăr pînă-n Săcele ...”, rugă fierbinte adusă și Măriei Sale Ștefan, Domnul Sfînt de la Putna, apărător al neamului „Din hotară în hotară”!

